

Lena Manda

KAFA
na
UŽARENOM PESKU

Prevela
Niki Radulović

KameliA

Naslov originala:
Λένα Μαντά
ΗΤΑΝ ΕΝΑΣ ΚΑΦΕΣ ΣΤΗ ΧΟΒΟΛΗ

Copyright © 2014 by Psychogios Publications S.A.
Translation Copyright © 2016 za srpsko izdanje, Kamelia izdavaštvo
Cover Image Copyright © Suriyakk/Dreamstime.com

Nekoliko reči od mene...

Izbeglice se vraćaju kući... Posle punih trinaest godina, sve moje knjige izašle su iz iste izdavačke kuće. Dugujem veliku zahvalnost izdavačkoj kući PSIHOGIOS što ispunjava moj san.

Knjiga koju držite u ruci nije nova. Napisana je 1999, a objavljena je 2001. Ni naslov nije nov, ali je autentičan, baš kakav je bio i dok sam pisala knjigu. Nikada nisam pomislila da će ono što sam radila iz razonode biti povod da postanem spisateljica. Moram, ipak, da naglasim da možda i ne bih postala spisateljica da nisam nekoliko godina kasnije započela saradnju sa izdavačkom kućom PSIHOGIOS.

Tada sam knjigu posvetila svome suprugu, kako sam i napisala u uvodu, zbog moralne podrške koju mi je pružio. Kasnije sam više puta izjavljivala da bez Jorgosa ne bih bila Lena, a dodala bih sada da bez gospodina Psihogiosa ne bih bila Manda. Dakle, još jednom velika hvala i jednom i drugom.

Vraćam vas, dakle, u 1999. godinu. Lena tog vremena stekla je jedan pokretni radni sto (poklon od supruga), i na njemu je mogla da piše i u krevetu. Zimi, tokom noći (jedina knjiga koju sam napisala noću), s jednim velikim blokom i svojim voljenim perom, počela sam da pišem nešto što bih volela da čitam. Sećam se s kolikim sam elanom neprekidno pisala, a Jorgos se pitao šta li pišem s takvom posvećenošću. Kada sam završila, pročitao je, dopalo mu se i rekao je da je štivo isuviše dobro da bi ostalo neobjavljeno u fioci. Imala sam i dve dobre prijateljice (zaista, sa koliko ljudi se u životu susrećemo,

a koliko njih potom nestane?), kojima sam ga pročitala, a koje su se oduševile. Međutim, ja se nisam okuražila da pokucam na vrata neke izdavačke kuće. Taj zadatak obavio je Jorgos umesto mene...

Prvi izdavač koji je bio zainteresovan hteo je da napravi neke intervencije u tekstu, ali sam ja to odbila rekavši: „Zašto ne napišete svoj roman, a moj ostavite na miru?“. Mislim da je Jorgos shvatio koliko sam volela ono što sam radila jer nisam bila spremna na kompromise.

Došao je i trenutak da potpišem svoj prvi ugovor s velikom izdavačkom kućom. Neću ništa reći o toj saradnji, kao što ni do sada nisam pričala. Zahvaljujem što su mi otvorili vrata, a sada se s poštovanjem opraštam od njih.

Za kraj, želim da dodam kako verujem da će ova knjiga, iako napisana pre toliko godina, uvek biti aktuelna, dok god postoji institucija braka, dok postoje muškarci i žene koji uzimaju zdravo za gotovo to što imaju i dozvoljavaju da ih povede rutina svakodnevica. Naime, rutina je najmoćnije sredstvo erozije svake veze, jer te uspavljuje i sprečava da i dalje upoznaješ onog drugog, koji se, kao i ti, menja. Posebno mi žene. Mi neprikosnoveno držimo prvo mesto u komplikovanju, i zato bi ovaj roman upravo trebalo više da čitaju muškarci (!). Kažem, uvek uz smeh mada sam ozbiljna, da ako rat među polovima postoji, u ovo naše vreme je još okrutniji, pa bi dobro bilo „neprijatelja“ upoznati. Šta znaš? Možda će ti biti simpatičan...

Lena Manda

Ovu knjigu posvećujem svom mužu. Uobičajeno? Možda. Istinito? Sigurno. Bez njegove moralne podrške ne bih nikada rešila da idem dalje. Bez njega ne bih nikada znala kako izgleda srećan brak, kako bih uspela da opišem potpuno suprotno.

Ovu knjigu posvećujem, takođe, Eleni i Dorini – svojim prvim čitateljicama. One su nestrpljivo čekale da im pročitam svako novo poglavlje, a ja... ja sam čekala da pročitam odobravanje u njihovom izrazu.

Ako svi čitaoci i čitateljke budu reagovali kao njih dve, onda je uspeh knjige zagarantovan.

Ništa napisano u ovoj knjizi nisu lična iskustva. Međutim, niko ko uzme u ruke olovku i papir da nešto napiše ne može izbeći unošenje ličnih podataka i misli. Sećanja, informacije, sličnosti, neizbežno se moraju uplesti među junake i tako komponovati priču.

Smatram da je ovo razjašnjenje nužno zbog poznanika koji će knjigu pročitati. Bilo bi uzaludno i naivno tražiti u meni i u mom privatnom životu lica i situacije koje se opisuju. Ko pročita knjigu, neka to prihvati kao bajku. Bajku za odrasle...

Pogledala ga je dok je mirno spavao, kao beba. *Muškarci su kao mala deca*. Gde li je pročitala tu rečenicu?

S njegovih usana začulo se jedno ritmično „pfff“. Nasmejala se. Disanje mu je pomalo ličilo na hrkanje. Oduvek... Oduvek? Nije ga baš poznavala celog života! Bili su zajedno samo deset godina.

Njen upaljač je nakratko osvetlio mračnu sobu i, odmah potom, žar cigarete zasvetleo je kao lenji svitac koga mrzi da se pokrene.

Deset godina dakle... Mislima se vratila nakratko unatrag. Upoznali su se na smešan način, čekajući u redu u poreskoj upravi. Ona računovođa jedne firme, a on preduzetnik čije su knjige bile u knjigovodstvenom haosu. Ona s nekoliko papira u rukama, a on natovaren knjigama i dosijeima koji su mu ispadali svaka tri minuta. Dugo čekanje i knjige koje su mu klizile iz ruku doprineli su da započnu razgovor, pre nego što odu na kafu. Tako je počelo.

Posle je prihvatila da sredi kaos njegovog knjigovodstva, a šest meseci kasnije stigli su do crkvenog oltara. Oko njih zvanice nasmejanih lica koje bacaju godišnju žetvu pirinča na njihove glave.

Otresla je cigaretu u pepeljaru. On se okrenuo na drugi bok i krevet je blago zaškripao. Urođena mana. Konstatovali su to još kad su prvi put legli na njega, a ni sve vrste maziva koja su upotrebili

nisu uspela da eliminišu prokleta škripanje. Na kraju su se navikli na njega.

Navika! Magična reč. Podupire brakove, saradnje, odnose. Sposobnost svih životinja. Dvonogih i četvoronožnih. Liči malo i na živi pesak. Nije lako pobeći od nje... Tera te da se bez prestanka krećeš oko nevidljivog bunara, i što je najvažnije – da to ne shvataš.

Iznervirana, ugasila je preostalu cigaretu u pepeljaru. Šta joj bi, pa je usred noći počela da filozofira? Kakve su je to budalaštine okupirale, tako iz čista mira?

Ustala je i otvorila malčice prozor kako bi dim izašao iz sobe. Bilo je hladno, ali noć je bila prijatna. Puste ulice i samo jedan pas koji je slobodno išao kuda preko dana šetaju ljudi.

Krevet je ponovo zaškripao. Pogledala ga je. Volela je tog čoveka, ili je i on bio navika? Bio je otac njene ćerke i njen saputnik. Međutim, deset godina je previše. A navika? Neizbežna posle tolikih godina...

Pa šta? Zatvorila je prozor ostavljajući spolja noć i hladan vazduh. Legla je pored njega i odmah – kao da je njeno telo bilo magnet – njegova ruka ju je zagrlila. Još jedna navika.